

Розпутній О. П.
Національний університет харчових технологій України

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКТУВАННЯ СТУДЕНТСЬКИХ КОМАНД З МІНІ-ФУТБОЛУ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОГО ТЕСТУВАННЯ КАНДИДАТІВ

Розглянуто особливості комплектування студентських команд з міні-футболу на основі комплексного тестування кандидатів. У дослідженні визначено, що спортивний відбір відносять до різновиду професійного відбору, який включає систему засобів і методів виявлення осіб, природні особливості яких відповідають вимогам виду спорту. Виявлено організаційну структуру вітчизняного міні-футболу та визначено напрямки багаторічної підготовки футболістів в міні-футболі. Встановлено, що в процесі комплектування студентських команд з міні-футболу враховуються: морфологічні ознаки, рівень фізичної, технічної, тактичної, психічної підготовленості, функціональні можливості організму футболістів. Оцінено основне завдання тренера при відборі футболістів до студентських команд з міні-футболу.

Ключові слова: міні-футбол, комплектування, студентська команда, тренер, спортивний відбір.

Розпутній А.П. Особенности комплектования студенческих команд по мини-футболу на основе комплексного тестирования кандидатов. Рассмотрены особенности комплектования студенческих команд по мини-футболу на основе комплексного тестирования кандидатов. В исследовании определено, что спортивный отбор относят к разновидностям профессионального отбора, который включает систему средств и методов выявления лиц, природные особенности которых соответствуют требованиям вида спорта. Выведено организационную структуру отечественного мини-футбола и определены направления многолетней подготовки футболистов в мини-футболе. Установлено, что в процессе комплектования студенческих команд по мини-футболу учитываются: морфологические признаки, уровень физической, технической, тактической, психологической подготовленности, функциональные возможности организма футболистов. Оценено основное задание тренера при отборе футболистов в студенческие команды по мини-футболу.

Ключевые слова: мини-футбол, комплектования, студенческая команда, тренер, спортивный отбор.

Rozputnij A.P. Features student teams completing mini-football based on comprehensive testing of candidates. Step specialized basic training and preparation stage for higher achievements include the creation of conditions for maximum inclination athlete to achieve the best results prepared by the process of natural development and functional transformation of the body as a result of years of training. Athletes increasing competitive practices, and special training begins to occupy the main place in the training process, the planned maximum total value of the volume and intensity of training. In theory and methodology of training athletes in mini-football one of the main is the problem of optimizing the organization and carrying out measures for completing student teams based on comprehensive testing of candidates.

Therefore, in this article the features student teams completing mini-football based on comprehensive testing of candidates. The study determined that the sport belongs to the selection of a variety of professional selection, which includes a system of means and methods of identifying individuals natural features which meet the requirements of the sport. Discovered organizational structure of the domestic mini-football and directions of long-term preparation of football players in mini-football. Found that in the process of recruitment

of student teams mini football included: morphological characteristics, level of physical, technical, tactical, mental fitness, body functionality players. Reviewed primary objectives in selecting football coach to student teams in mini-football.

Key words: mini-football, staffing, student team, coach, sport selection.

Постановка проблеми. Аналіз спеціальної літератури й узагальнення передового досвіду підготовки й участі провідних міні-футбольних команд у чемпіонатах Європи та світу свідчить про постійне зростання конкуренції на міжнародній спортивній арені, що висуває, в результаті, все вищі вимоги до рівня техніко-тактичної майстерності, загальної та спеціальної фізичної підготовленості окремих гравців і команди в цілому [2].

Проте, аналогічна ситуація наявна практично у всіх видах спорту на всіх етапах підготовки атлетів і викликає необхідність постійного наукового пошуку нових, більш ефективних засобів і методів підготовки спортсменів [13, 15, 17].

Аналіз фундаментальних праць в галузі теорії та методики спортивного тренування дозволяє зробити висновок про те, що в ряді актуальних напрямів подальшого розвитку спорту одне з головних місць посідає проблема комплектування студентських команд з міні-футболу.

Як показує аналіз останніх публікацій, більшість тренерів використовують різні критерії для відбору обдарованих гравців у студентські команди з міні-футболу, але ці критерії в більшості випадків носять однобокий чи об'єктивний характер. В більшості випадків, відбір проводиться стихійно чи, в кращому разі, тренери орієнтуються на вже сформований рівень техніко-тактичних вмінь і навичок, які проявляють кандидати в контрольних іграх. Потенційні можливості футболістів у розрахунок, як правило, не приймаються. Для підготовки кваліфікованого резерву студентських команд з міні-футболу з числа юних футболістів необхідно надавати велике значення відбору, в основі якого лежить вивчення індивідуальних здібностей футболістів, властивостей і якостей їх особистості, від яких може залежати майбутній спортивний успіх. Вирішення цієї проблеми дає можливість замінити стихійний процес комплектування студентських команд з міні-футболу цілеспрямованою системою, і тим самим зменшити відсів здібних перспективних талановитих гравців.

Зважаючи на вищевикладене, в теорії і методиці підготовки спортсменів у міні-футболі одне з головних місць займає проблема оптимізації організації та проведення заходів щодо комплектування студентських команд на основі комплексного тестування кандидатів.

Дослідження проводилося в рамках теми 2.3 «Удосконалення системи підготовки на сучасному етапі розвитку футболу» Зведеного плану НДР у галузі фізичної культури і спорту Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту на 2016-2020 рр. (Номер державної реєстрації 0111U001722).

Мета дослідження: визначити особливості комплектування студентських команд з міні-футболу на основі комплексного тестування кандидатів.

Методи дослідження: аналіз науково - методичної літератури та мережі інтернет з проблеми, яку вивчаємо; педагогічне спостереження; метод порівнянь і співставлень.

Результати дослідження та їх обговорення. Відомо, що для досягнення успіху у будь-якому виді спорту, у тому числі у міні-футболі, необхідно мати природні задатки. Розпізнати їх вкрай важко, оскільки підготовку футболістів у міні-футболі розпочинають з 6-річного віку [7]. Спортивний відбір відносять до різновиду професійного відбору, який включає систему засобів і методів виявлення осіб, природні особливості яких відповідають вимогам виду спорту.

Спортивний відбір базується на:

- а) знанні вимог виду спорту;
- б) науково обґрунтованих критеріях, їх кількісних характеристиках;
- в) апробованій процедурі відбору [8].

Виділяють наступні етапи відбору, які у свою чергу взаємозв'язані з етапами багаторічної підготовки футболістів у міні-футболі (табл. 1).

Таблиця 1

Взаємозв'язок спортивного відбору з етапами багаторічної підготовки футболістів у міні-футболі [7]

Етап спортивного відбору	Завдання	Етап багаторічної підготовки
Первинний	З'ясування доцільності спортивного удосконалення	Початкова
Попередній	Виявлення здібностей до ефективного спортивного удосконалення	Попередня базова
Проміжний	Виявлення здібностей до досягнення високих спортивних результатів, перенесення високих тренувальних навантажень	Спеціалізована базова
Основний	Виявлення здібностей до досягнення високих спортивних результатів	До вищих досягнень Максимальної реалізації індивідуальних можливостей
Заключний	Виявлення здібностей до збереження досягнутих результатів та їх підвищення	Збереження вищої спортивної майстерності Поступового зниження досягнень

Вдала спроба використання системного підходу з метою формування наукових уявлень про такий компонент системи підготовки спортсменів, як відбір і орієнтація була зроблена О. А. Шинкарук [9]. Результат наукових пошуків автора представлений у вигляді системи наукових знань, яка має ієрархічну структуру (рис. 1) Автор резюмує, що відбір і орієнтація

спортсменів з позицій системного підходу дозволяє сформувати уявлення про певну систему знань в загальній системі підготовки спортсменів, дослідити і вивчити елементи, які складають її основу, їх взаємозв'язок, значимість і місце в процесі диференціації наукових знань з відбору та орієнтації.

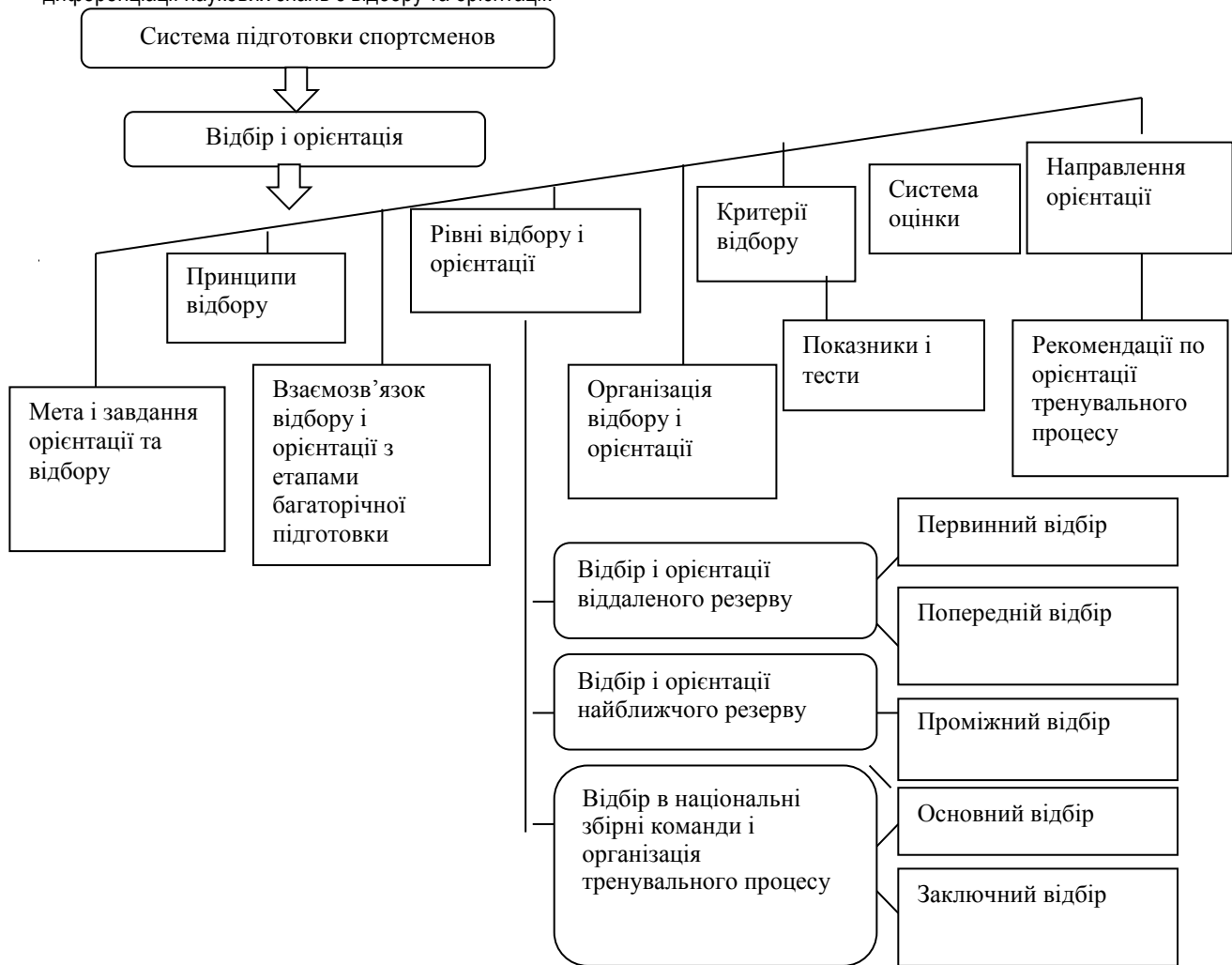

Рис. 1. Ієрархічна структура наукових знань відбору і орієнтації підготовки спортсменів в системі багаторічного удосконалення [9]

Організаційна структура вітчизняного міні-футболу включає в себе державні та громадські спортивні організації, які на центральному, регіональному та місцевому рівнях здійснюють управління підготовкою юних спортсменів [7]. До таких організацій відносять: Міністерство освіти і науки України; Міністерство молоді та спорту України; система обласних, районних і міських асоціацій; інші громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості. Безпосередня підготовка юних футболістів в міні-футболі ведеться в підвідомчих установах: дитячо-юнацькі міні-футбольні (футзальні) клуби (ДЮФК), дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ), спеціалізовані дитячо-юнацькі спортивні школи олімпійського резерву (СДЮШОР), училища олімпійського резерву (УОР), училища фізичної культури (УФК); спеціалізовані спортивні класи загальноосвітніх шкіл.

Багаторічна підготовка футболістів в міні-футболі має наступні напрямки: дитячо-юнацький міні-футбол, резервний міні-футбол і професіональний міні-футбол (рис. 2)

Рис. 2. Структура організації багаторічної підготовки футболістів у міні-футболі в Україні

Дитячо-юнацький міні-футбол - забезпечує залучення дітей до активних занять спортом і створення умов для переходу до резервного спорту.

Резервний міні-футбол - здійснює відбір обдарованих дітей та молоді для занять міні-футболом, створює умови для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів, забезпечує умови для переходу до спорту вищих досягнень та поповнення основного складу національних збірних команд.

Професійний міні-футбол - забезпечує залучення спортсменів з резервного міні-футболу шляхом подальшої спеціалізації та індивідуалізації їх навчально-тренувального процесу для підготовки та участі в змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Для розвитку міні-футболу базове значення має стан дитячо-юнацького та резервного спорту, який забезпечує як масовість занять міні-футболом серед дітей і молоді, так і підготовку українських футболістів для збірних команд.

Гідно представляють Україну на міжнародних змаганнях юнацькі збірні команди та молодіжна і студентська збірні [5].

Відбір обдарованої молоді до студентських команд з міні-футболу, а в подальшому тривалість і особливості підготовки в чомусь залежать від специфічних особливостей формування спортивної майстерності в даному виді спорту [3, 4, 10].

В процесі комплектування студентських команд з міні-футболу враховуються: морфологічні ознаки, рівень фізичної, технічної, тактичної, психічної підготовленості, функціональні можливості організму футболістів [1, 11, 18].

Програма відбору включає 5 розділів:

1. Стан здоров'я.
2. Виконання контрольних нормативів.
3. Медико-біологічне обстеження.
4. Психодіагностика.
5. Антропометрія.

Розділи обстеження в комплексі дозволяють досить надійно оцінити міру підготовленості футболіста, стан окремих систем, рівень резервних можливостей організму, наявність сильних і слабких сторін [2, 9, 20].

В цілях відбору контингенту молодих спортсменів для проходження централізованої підготовки у складі студентської команди з міні-футболу проводиться переглядовий навчально-тренувальний збір з обов'язковим тестуванням учасників [3, 16].

Тренер або ж група тренерів виступають у ролі експертів, визначаючи якості, які обумовлять високі спортивні досягнення.

Виходячи з програмного матеріалу вітчизняних [7] і російських фахівців [1] у міні-футболі з практично всіх якостей і здібностей, від яких залежить ефективність гри найбільш важливими є наступні: тактичне мислення; швидкість навчання різним прийомам і діям; вміння правильно використовувати відносно складні рухові завдання; здібність швидко перебудовувати свої дії в зв'язку із зміною ситуації; стартова швидкість; швидко-силові якості.

Для виявлення більш широкого комплексу модельних характеристик футболістів при комплектуванні студентських команд з міні-футболу потрібне всебічне і достатнього глибоке обстеження, яке включає не тільки рухові тести, а і фізіологічні, біохімічні, психологічні, педагогічні та інші дослідження [10, 12, 14, 19].

Висновки. Таким чином, раціонально організована система відбору кандидатів у студентські команди з міні-футболу дозволяє своєчасно виявити задатки та здібності гравців, створює доброзичливі для найбільш повного розкриття їх потенційних можливостей відносини. Адже на даному етапі тренер шукає не просто сильного гравця, а гравця, який підходить по стилю гри команді, необхідного амплуа та сумісного з колективом.

Перспективи подальших досліджень в даному напрямку. Враховуючи вищевикладене, доцільно проведення досліджень спрямованих на експериментальне обґрунтування раціональних варіантів побудови підготовки футболістів студентських команд у міні-футболі на різних періодах річного циклу.

Література

1. Алиев Э. Г. Программа по мини-футбол (футзалу) для ДЮСШ, СДЮШОР / Э.Г. Алиев, С.Н. Андреев, В.С. Левин, К.В. Еременко. – М.: Советский спорт, 2008. – 96 с.
2. Алиев Э. Г. Мини-футбол (футзал). Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению «Физическая культура» и специальности «Физическая культура и спорт» / Э.Г. Алиев, С.Н. Андреев, В.П. Губа. – М.: Советский спорт, 2012. – 554 с.
3. Балан Б.А. Особливості підготовки студентських збірних команд з футзалу до короткострокових змагань / Б. А. Балан, Г. В. Лунін // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – №1. – С.13 – 16.
4. Без'язичний Б. І. Дослідження особливостей змагальної діяльності у міні – футболі / Б.І. Без'язичний, О. В. Сірий // Педагогіка, психологія та методико біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 1999. – № 20. – С. 14 – 15.
5. Лисенчук Г. А. Построение учебно - тренировочных занятий по мини - футболу с учетом их содержания и направленности / Г. А. Лисенчук // Система подготовки спортсменов высокой квалификации: Тезисы, доклады кафедральной научно - практической конференции. – Киев. – 1996. – С. 13.
6. Лисенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов: монография / Г.А. Лисенчук. — К. : Олимп. лит. – 2003. – 271 с.
7. Повисший М.П. Футзал. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шліл / М.П.Повисший, В.І.Братусь. – К.: Логос. – 2015. – 110 с.
8. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2013. – 624 с.

9. Шинкарук О. А. Отбор спортсменов и ориентация их подготовки в процессе многолетнего совершенствования (на материале олимпийских видов спорта): автореф. дис. на соискание учен. степени доктора наук по физ. воспитанию и спорту : спец. 24.00.01 «Олимпийский и профессиональный спорт» / О. А. Шинкарук. – К., – 2011. – 48 с.
10. Шпичка Т.А. Анализ факторов эффективности соревновательной деятельности квалифицированных футболистов в мини-футболе / Т.А. Шпичка // Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт): зб. наук. пр. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова. – Вип. 9 (79) 16. – С. 109–112.
11. Arques P.U. Futebol Infanto-juvenil – Preparação de Atletas para Testes / P.U. Arques. – São Paulo: Musa, 2005. – 135 p.
12. Bangsbo J. The physiology of soccer – with special reference to intense intermittent exercise / J. Bangsbo. – Copenhagen: Ho+Shtorm, 1993 – 155 p.
13. Bangsbo J. The physiological profile of soccer players / J.Bangsbo. – Sports Exercise and Injury, 1998 – V.4 – N 4. – P. 44 – 150.
14. Chmura J. Bioenergetyka wysiiku piikarza podczas meczu/ J.Chmura. – Sport Wyczynowy. 1997. – 11– 12. – p.17 – 23.
15. Garcés E. Síndrome de Peter Pan – quando a “jovem promessa” não se torna uma certeza / E. Garcés // Futebolista, 2006. – N 14. – P. 44–46.
16. Harre D. Principles of Sports Training / D. Harre. - Berlin: Sportverlag, 1982. – 231 p.
17. Hasenpflug M. Das Goldene Lernalter / M. Hasenpflug. – Norderstedt: BoD – Books on Demand, 2008. – 128 p.
18. Horta L. Prediction factors of athletic performance in elite Portuguese soccer players / L.Horta, L. Cunha, C.Rio.- Soience a Sports, 2000. – 6. – P. 334-335.
19. Przybylski W.Kontrola treningu I obcintec treningowych w piice noinej / W. Przybylski.- AWF Gdansk, 1997. – 163 s.
20. Tumility D. Protocols for the physiological assessment of male and female soccer players // D.Tumility.- Physiol. Testing for Elite Athletes. – 2000. – 11. – P. 356-362.